

Ruhlmann - Décorateur

Maria Sagnér

Volym 2 Nummer 2 2025



Publicerad online: 6 okt 2025.



[Skicka in din artikel till denna tidskrift](#)

Ruhlmann - Décorateur

Maria Sagnér

Musée des Arts Décoratifs (MAD) i Paris har länge spelat en central roll i att stötta och tillgängliggöra art deco som stilriktning. Under 1920-talet gjorde museet detta bland annat genom att stå värd för de återkommande salongerna arrangerade av Société des artistes décorateurs, en sammanslutning av konstnärer och designers som verkade inom det som idag ses som art deco-rörelsen.¹ Flera decennier senare, på 1960-talet, bidrog MAD återigen genom utställningen *Les Années 25* som skulle komma att väcka intresset för art deco hos en ny generation.

Det är kanske därför ingen tillfällighet att de i år arrangerar en hel uppsättning utställningar som uppmärksammar hundraårsjubileet för Parisutställningen 1925 (*Exposition internationale des arts décoratifs et industriels modernes*). När jag besökte Paris i maj var det designern Jacques-Émile Ruhlmann (1879-1933) som stod på tur att ställas ut. Ett stenkast från folkmyllret vid Louvren steg jag in i en lugn bubbla på MAD. I ett svalt rum med nedtonad belysning väntade en sparsmakad men välkomponerad utställning med noggrant utvalda verk. Varav vissa aldrig tidigare visats.



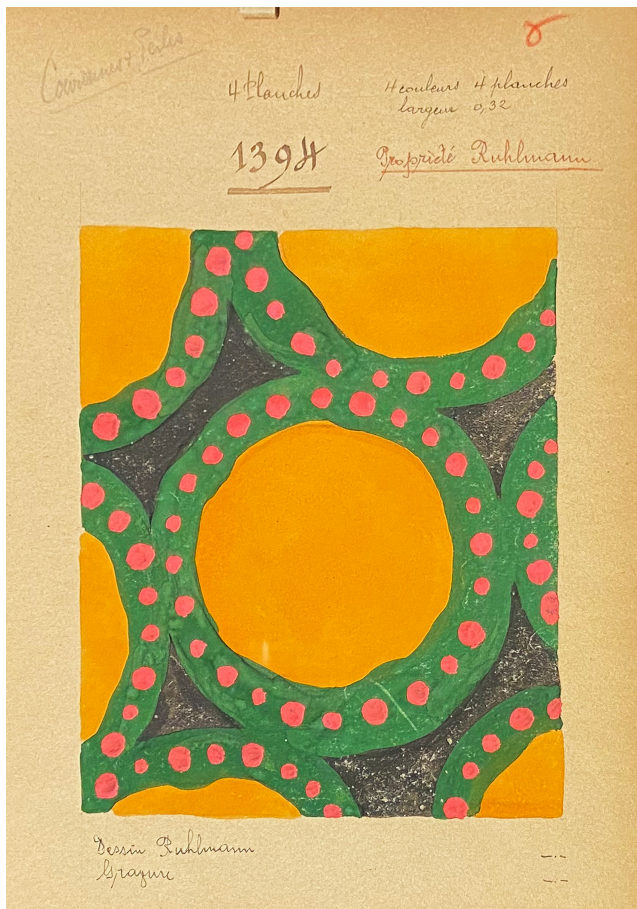
Fotografier och illustrationer spelade en viktig roll i utställningen genom att levandegöra tapeternas och textiliernas sammanhang.

Detta gjordes bland annat genom interiörfotografier från Pavillon du Collectionneur på Parisutställningen 1925 där Ruhlmann ledde dekorationsprojektet, bilder från tapetserade studentrum samt illustrationer visade tillsammans med tapetprover.

Foto: Maria Sagnér

¹ 1925-2025. One hundred years of art deco, MAD Paris, <https://madparis.fr/1925-2025-Cent-ans-d-Art-deco> [hämtad 2025-09-01]

Ruhlmann är kanske mest känd för sina exklusiva möbelkreationer men här är det istället andra aspekter av hans skapande som fått ta plats och lyfts fram. Tapeterna och textilierna, de som ofta agerar bakgrund, fick här träda fram och spela en av huvudrollerna i det skådespel som art deco-perioden bjuder på. Museet nöjde sig inte med att visa hans skapelser som isolerade föremål, utan valde att arrangera dem i sammanhang som gav inblick i arbetsprocessen, med skisser, eller hur de en gång i tiden var tänkta att upplevas i en sammanhängande miljö, med fotografier och illustrationer.



Flera av tapeterna visades tillsammans med sina originalförlagor:

Till höger: Desfossé & Karth, Pissenlits, 1917. I montern syns en originalförlaga i gouache samt en annan färgvariant av tapeten.

Till vänster: Desfossé & Karth, Couronnes et perles, 1917-1918. Blyerts och gouache.

Foto: Maria Sagnér

Det ligger ofta nära till hands att tänka sig art deco-perioden i en återhållen och sober färgskala. Men det är en föreställning präglad av svartvita fotografier och hur vi ofta får perioden presenterad i nutida populärkultur, till exempel i filmatiseringen av *The Great Gatsby* (2013). Utställningen utmanar denna nedtonade bild.



Mängder av färgstarka förlagor presenterades prydligt arrangerade i montrar i utställningsrummet. Den prydliga presentationen till trots var intrycket allt annat än återhållsamt. Som besökare mötte jag en färgprakt jag inte väntat mig. En visuell rikedom som utmanade mina tidigare föreställningar.

Foto: Maria Sagnér

I Ruhlmanns värld, som den träder fram genom hans tapetdesign, påminns jag om hur art deco-eran inte enbart kännetecknas av stram elegans utan att den också kunde vara färgstark och djärv. Färg, kontrast och lyster får ta plats i utställningen. I tapeterna möts djärva färger i kontrastrika kombinationer, geometriska former och rytmiska linjer.

Resultatet blir ibland en lekfull och överraskande bild som bryter mot min tidigare uppfattning av epoken. Utställningen visar med tydlighet att färgernas roll inte kan underskattas, och att art deco-periodens vurm för dynamik och hastighet även speglas i dess färgbruk.

MAD har förstått att återhållsamhet ibland är en styrka. När utställningen formgavs föll de inte för frestelsen att fylla varje utrymme i det relativt lilla rummet med föremål. Istället tilläts tomrum skapa andrum och rytm i upplevelsen. Beträktaren leds från de trevande blyertsskisserna till färdiga produkter, vidare till illustrationer och fotografier av interiörer där helheten träder fram. Trots utställningens begränsade yta bidrog den välavvägda kureringen till att materialet upplevdes rikt och generöst. Även texterna var få till antalet. Men en utställningskatalog, *Ruhlmann décorateur MAD Album 12*, erbjuder fördjupande läsning för den som törstade efter mer. I själva utställningsrummet fick det visuella och materiella ta fokus och tala direkt till besökaren. Det blev en tydlig påminnelse om att designhistoria inte enbart bör läsas, den bör också upplevas. På nära håll, på en plats som ger utrymme för att ta in både detaljer och det stora sammanhanget.

Ändå lämnar utställningen mig med en önskan om mer. Det är som att presentationen stannat precis innan den nått sin fulla potential. Mitt intresse är väckt, men jag väntar på en final. Jag försöker föreställa mig hur tapeterna skulle upplevas på väggarna. Men det är svårt i den strama miljön. Kanske saknar jag ändå ett större utrymme, bokstavligen. För att låta tapeternas nå sin fulla prakt. Vad hade hänt om man skapat ett rum där besökaren kan kliva in i en miljö där återskapade tapeter pryder väggarna? En plats där man som besökare kan omfamnas helt och få möjlighet att känna färgprakten i hela kroppen. För det är ju så tapeter är tänkta att upplevas: som en del av ett rum, inte som små inramade fragment.

Utställningen *Ruhlmann - Décorateur* på MAD, som pågick mallen 12 mars - 1 juni 2025, lyfte en ny aspekt av Ruhlmanns bidrag till art deco-eran. Men resan är inte över än. MAD bjuder in oss att fortsätta utforska art deco-perioden. Från 22 oktober 2025 till 26 april 2026 visas nästan 1000 verk i utställningen *1925-2025. One Hundred Years of Art Deco*. Perfekt för den som vill fira hundraårsjubileum av Parisutställningen 1925 med ett Parisbesök.